

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily
in the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: 2876 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT.

NO. 143. — ŠTEV. 143.

NEW YORK, MONDAY, JUNE 20, 1921. — PONDELJEK, 20. JUNIJA, 1921.

VOLUME XXIX. — LETNIK XXIX.

SUHAČI NISO NA JASNEM GLEDE PIVA

VOLSTEAD JE NAPRAVIL NADALJNI POSKUS, DA UVELJAVI TAKOJŠNJO ZAKONODAJO PROTI PALMERJEVI ODLOČITVI GLEDE PIVA. — NASPROTUJE MU DINWIDDIE.

Washington, D. C., 18. junija. — Nadaljni poskus načelnika hišnega sodniškega komiteja, Volsteada in drugih suhaških voditeljev, da izčistijo pot za razpravo glede nadaljnjih dostavkov k prohibicijski postavi, je imel za posledico prvi javni razdor med suhaškimi silami.

To je bil drugi nastop Volsteada pred hišnim komitejem za pravilo v namenu da se dobi prednost za predlogo ter jo stavi pred druge zadeve, ki so na hišnem redu poslanske zbornice. Prilika za uspeh, katero pa ni imel danes, je bila preprečena vsled resnih razlik v mnenju, ki so izbruhnile v njegovem govoru, ki vključuje tudi Antisalonsko ligo ter druge suhaške elemente, katerim načelnje dr. Dinwiddie, prejšnji načelnik eksperimentalnega komiteja Antisalonске lige ter sedaj zastopnik večjega števila drugih temperenčnih organizacij.

Prvi poskus, da se dobi prednost za Volsteadovo odredbo, ki bi prepovedala pivo in vino v zdravniške svrhe, je bil odločno zavrnjen od strani poslovnega komiteja pred enajst tednom in sicer na temelju, da bi ta predloga uveljavila bolj drastično zakonodajo kot je namen eelega gibanja. Volstead je izjavil, da hoče njegova odredba razveljaviti odlok prejšnjega generalnega pravdnika Palmerja, a poslovni komitej je zavrnil njegovo predlogo radi par odstavkov, o katerih trdi komitej, da bi resno ogrozili številne ameriške industrije. Domnevalo se je, da bodo po tej akciji poslovnega komiteja nastopili suhači, iznova predložili svoje predloge ter izpustili pri tem določbe, katerim je poslovni komitej nasprotoval. Ko pa je Volstead danes zopet nastopil, je predložil predlogo v svoji prvotni obliki.

To pa je dovedlo do odkritega spora, v katerem je imel glavno besedo dr. Dinwiddie.

Vse suhaške fakiije soglašajo v tem, da mora kongres prepovedati uporabo piva v zdravilne svrhe, a suhači, ki stojijo za dr. Dinwiddie so mnenja, da je treba nadaljine prohibicijske odredbe postaviti na dnevni red, ne da bi se jim dalo prednost pred drugo zakonodajo.

Dr. Dinwiddie je tudi objavil, da bo organiziral kampanjo, koje rane nbo polna revizija vseh obstoječih enforemena odredb.

VLADNA KRIZA NA DUNAJU SE JE POOSTRILA.

Dunaj, Avstrija, 17. junija. — Tukajšnja vladna kriza se je poostрила, ker je štajerski državni zbor izrekel v verajšnji seji deželnemu glavarju dr. Rintelnu zaupnico. Dr. Rinteln se namreč zavzema a to, da bi se nemška Avstrija priključila Nemčiji.

Bodoči avstrijski ministrski predsednik bo najbrže dunajski policijski predsednik Schober.

BUDIMPEŠTA PRIČAKUJE POVRATKA KORLIČKA.

Dunaj, Avstrija, 18. junija. — Številni listi so objavili sedaj govorice, ki so krožile že dalj časa in ki so se glasile, da se namerava prejšnji kralj Karol zopet

Denarna izplačila v jugoslovanskih kronah, lirah in avstrijskih kronah

se potom naše banke izvršujejo po nizki ceni, sancealjivo in hitro. Včeraj so bile naše cene sledeče:

JUGOSLAVIJA:

Razpošilja na sadnje pošte in izplačuje "Kr. poštni čekovni urad" in "Jadranska banka" v Ljubljani.

300 kron	\$2.35	1,000 k-on	\$ 7.50
400 kron	\$3.10	5,000 kron	\$37.25
500 kron	\$3.25	10,000 kron	\$74.00

ITALIJA IN ZASEDENO OZEMLJE:

Razpošilja na sadnje pošte in izplačuje "Jadranska banka" v Trstu.

50 lir	\$ 3.00	500 lir	\$26.50
100 lir	\$ 5.50	1000 lir	\$52.00
300 lir	\$15.90		

NEMŠKA AVSTRIJA:

Razpošilja na sadnje pošte in izplačuje "Adriatische Bank" na Dunaju.

1,000 nemško-avstrijskih kron	\$ 2.75
5,000 nemško-avstrijskih kron	\$ 12.00
10,000 nemško-avstrijskih kron	\$ 24.00
50,000 nemško-avstrijskih kron	\$117.50

Vrednost denarju sedaj ni stalna, menja se večkrat nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej. Mi računamo po ceni istega dne ko nam poslani denar dospe v roke.

Kot generalni zastopniki "Jadranske Banke" in njenih podružnic imamo kajamčne izvanredno ugodne pogoje, ki bodo valike ko zisti za one, ki se že ali se bodo posluževali naše banke.

Denar nam je poznati najbolj po Domestic Money Order, ali pa po New York Bank Draft.

Frank Sakser State Bank

82 Cortlandt Street, New York
IAAdvertisement

Francoski šampjon Carpentier in Miss Sigried Holmquist, slavna švedska igralka.

NASPROTNIKI BODO ZAPUSTILI ŠLEZIJO

Iz Berlina se poroča, da je bil sklenjen trzadeven dogovor z med-zavezniško komisijo.

Berlin, Nemčija, 18. junija. — Dogovor je bil sklenjen med nemškimi pristojniki v Gornji Šleziji, poljskimi ustiši ter med-zavezniško komisijo v Oplenju, soglasno s katerim se bo Nemci in Poljaki pričeli jutri umakati. Tako je izjavil zastopnik med-zavezniške komisije v Gor. Šleziji, ki je dospel danes semkaj.

Izpraznjeno ozemlje bodo zasedli oddelki angleških, francoskih in drugih zavezniških čet.

(V nekem sporu iz Varšave se je glasilo, da so vojaške operacije v Gornji Šleziji prenehale na celi črti in da so se poljski ustiši umaknili ter dovolili zavezniškim četam, da zasedejo ozemlje med Nemci in poljskimi ustiši.

V nekem prejšnjem poročilu, katero je objavil poljski informacijski urad, se je glasilo, da je sklenil Adalbert Korfanty, poljski ustiški voditelj, dogovor z med-zavezniško komisijo v Oplenju, soglasno s katerim je privolil v to, da se umakne ter demobilizira svoje čete. Kot kažejo sedaj poročila, so tudi Nemci podpisali ta dogovor.)

Soglasno z dogovorom bodo najprvo pričeli z umikanjem Nemci, nakar bodo sledili Poljaki. Še predno bo umikanje Nemcev končano, Nobenega orožja se ne bo izročilo, a vse oborožene sile bodo zapustile ozemlje. V slučaju, da bi se te čete zopet pojavile, so Angličani pripravljeni poslužiti se najbolj strogih odredb.

General von Hofer, načelnik nemških prostovoljcev, je Angležem pozitivno obljubil, da bo držal svojo dano besedo.

Soglasno s povelji angleških vojaških oblasti so Nemci že pričeli z izpraznjenjem vasi Kalt, Asser, Klutschau in Olšova. Poljaki so zasedli pozicije južno od Ratibor okraja.

Več tovornih avtomobilov s francoskimi četami je odšlo v Šihevce.

RAZVELJAVLJENJE UVOZNE PREPOVEDI.

Pariz, Francija, 17. junija. — Soglasno z dekretom, ki je bil objavljen danes zjutraj v uradnem organu francoske vlade, bo s 1. avgustom tekočega leta razveljavljena prepoved uvoza pšenice in drugih vrst žita.

LIGA NARODOV JE JAKO PRESENEČENA

Liga narodov je izvedela s prenečenjem, da izdeluje tvornica v Gdansk 10,000 pušk za Mehiko.

Ženeva, Švica, 18. junija. — Poročilo, da izdeluje neka orožarna v prostem mestu Gdansk okolo 10,000 pušk za Mehiko, je povzročilo precejšnjo senzacijo na sestanku sveta Lige narodov, ki je zboroval danes. M. Hanotaux, francoski zastopnik, je dal z ostrimi besedami izraza svojemu presenečenju, da izdeluje občina, ki je pod protekcijo Lige narodov, vojni material.

F. Sahn, predsednik prostega mesta Gdansk, je pojasnil, da je pislo tozadevno naročilo tekom preteklega oktobra. Še predno je bila sprejeta ustava mesta. Rekel je nadalje, da bi bilo težko izpremeniti tvornico takoj za izdelovanje drugih predmetov.

Svet je opustil to vprašanje, da razpravlja o drugih predmetih, tikajočih se Gdanska, ne da bi objavil uspeh svojih posvetovanj ali sklepov.

Ta vprašanja so predstavljala edini predmet razprave.

NEZAPOSLENI INOZEMCI PROSIJO ZA DEPORTACIJO.

Pittsburgh, Pa., 17. junija. — Številni inozemci, ki so pred kratkim dospeli v to deželo, so naprosili tukajšnje imigracijske oblasti Zdru. držav, naj jih deportirajo v njih domače dežele. Prisilenci izjavljajo, da niso bili v stanju najti dela in da bodo postali breme javne dobrodelnosti v zapadni Pennsylvaniji, kjer se nahajajo, če jih oblasti ne bodo deportirale. O. Sibray, imigracijski inšpektor, ki načeluje pittsburskemu okraju, je rekel danes, da prihajajo številni teh ljudi iz Anglije, da so dobri delavci, ki so prišli semkaj, ko so tvornice obratovale še s polno paro, vsled česar jim ni bilo težko dobiti dela. Rekel je, da jim na temelju postave ne more pomagati niti na ta, niti na oni način.

NEMIRI V KONGO.

Pariz, Francija, 17. junija. — Sem je dospelo poročilo, da so se spuntali ameriški zamorci, katere je poslala v belgijski Kongo neka ameriška firma. Potniki pripovedujejo, da so dobili zamorci zadnji čas več časopisov v katerih so jih prijatelji pozivali k upor.

DELOVANJE PREMOGAR. BARONOV RAZKRINKANO

Majnarji so se obrnili tudi proti vladi. — Nobeden izmed morilcev ni bil kaznovan.

V včerajšnji seji konvencije A. F. of Labor je podal jako značilno poročilo James Lord, predsednik majnarskega oddelka federacije.

Natančno je opisal delovanje napadalcev (gunmen) katere so najeli unijam sovražni premogarski baroni. Edini namen teh ljudi je bil, z majarji slabo postopati ter jih v slučajih potrebe tudi postreliti.

Uganjali so najrazličnejše nepostavnosti, toda kaznovan ni bil nihče. Da je to resnica, se je izkazalo v Alabami, Michiganu, Arkansasu in West Virginiji.

Najbrže bi si v nobeni drugi deželi na svetu ne upali kapitalisti najeti morilnih band ter jih uporabljati proti svojim lastnim delavcem. Proti svojim lastnim delavcem, ki so se slučajno izrekli za štrajk.

Najbolj značilno pa je, da je vlada vedela o vsem tem ter ni nikogar kaznovala. Naša vlada je proti organizaciji takih morilnih band toda če je proti, nam čisto nič ne pomaga, ker ne stori ničesar proti njim.

Zvezne oblasti natančno vedo imena teh profesionalnih morilcev, toda dosedaj ni bil še niti eden pozvan na odgovor.

Da se odpravi ta problem sramote, je potrebno, da pokažejo delavci svojo moč ter stopijo v trdno politično in ekonomsko zvezo.

Edinole na ta način bo mogoče napraviti konec zločinom.

Delegat Lord je razpravljal tudi o brezposelnosti v tej deželi. Povdarjal je, da bi bilo lahko takoj zaposlenih na stotine in stotine delavcev, če bi začela vlada razvijati takozvani Mississippi sistem.

Glede krize v premogarski industriji, je izjavil:

Industrijska kriza je majnerje najtežje prizadela. Na tisoče in tisoče jih je brez dela. Oni, ki je toliko srečen, da dela, je lahko zadovoljen, ako dela dva dni na teden.

ŽREBLJI IN ŠIVANKE MESTO DENARJA.

Peking, Kitajska, 18. junija. — Charles R. Crane, prejšnji ameriški poslanik na Kitajskem, je odpotoval iz tega mesta na poti v Ameriko in sicer preko Sibirije in Rusije. Spremlja ga njegov sin John in oba potujeta v posebnem železniškem vozu, ki je obložen z žreblji, šivankami, ščetkami in medicinskimi, katere predmete se bo rabilo po poti mesto denarja.

Čeprav ni dobil Mr. Crane posebnega dovoljenja iz Moskve, da potuje preko Sibirije in Rusije, se mu je vendar neoficijelno zagotovilo, da bodo sovjetski uradniki pospešili njegovo potovanje ter mu šli na roko. Ko je odpotoval od tukaj v četrtke, je pričakoval, da bo vse pripravljeno zanj v Čiti, do katerega mesta ga je spremljal kapitan Drysdale, vojaški ataše tukajšnje poslanstva. Albert Ruddock, prvi tajnik ameriškega poslanstva, bo vodil posle, dokler ne dospe semkaj novi ameriški poslanik, dr. Jakob Shurman.

KABINETNA KRIZA NA ŠVEDSKEM.

Stockholm, Švedska, 17. junija. — Ministrski predsednik Sydov je rekel, da bo odstopil s svojim kabineto, ker je parlament zavrgel njegov načrt glede šolskih komisij.

ZAVEZNIKI PROTI GRŠKO-TURŠKI VOJNI

POZVALI BODO KONŠTANTINA, NAJ OPUSTI NAMERAVANO OFENZIVO IN KOMISIJA SIL BO URAVNALA SPOR RADI ANATOLIJE — LORD CURZON JE V PARIZU.

Pariz, Francija, 18. junija. — Polno angleško-francosko soglasje glede potrebe, da se takoj napravi konec vojni med Grško in Turčijo v Anatoliji, je predstavljalo prvi sad konference, ki se je vršila med francoskim ministrskim predsednikom Briandom ter markijem Curzonom, angleškim vojnim ministrom za zunanje zadeve.

Grof Bonin-Longare, italijanski poslanik v Parizu, ki je bil poklican na popoldanski sestanek, je brzojavil danes zvečer v Rim, da se prepriča glede stališča svoje vlade napram sklepu zaveznikov. Njegova brzojavka je dajala izraza splošnemu prepričanju v zavezniških krogih, da ne bo imela nameravana grška ofenziva najbrž nikakih definitivnih uspehov, temveč da bo le zapletla Grško v neskončen boj.

Lord Curzon in ministrski predsednik Briand sta se že dogovorila, da bosta v slučaju, da bi Italija ne bila za to, naprosila grškega kralja, naj položi vse teritorialne spore v Mali Aziji v roke zaveznikov. Če bodo Grki zadovoljni s tem, bo sestavljena zavezniška komisija, ki bo natančno preiskala narodnostne razmere v Tračiji in Smirna okraju ter nato proglasila svojo odločitev.

Na drugi strani pa se bo Grke opomnilo, da bi bila zanje zmagazelo negotova stvar, celo če bi bili v vojaškem oziru uspešni in da bi bil za Grško popolnoma nemogoče zasesti celo Malo Azijo ali cel del nje, ki je sedaj pod kontrolo Muštafa Kemala paše. Zavezniško sporočilo bo navedlo razloge popolne nemogočnosti take zmage.

Topografija dežele zahteva kratka napredovanja ter dolge komunikacijske črte. Turško prebivalstvo, ki je zelo ubogo, bi pozdravljalo guerilla-vojevanje in če bi jim to vojevanje vsilili Grki, bi se ga to prebivalstvo takoj poslužilo. Čeprav niso ruski boljševiki dosežaj še pomagali turškim nacionalistom, je popolnoma mogoče, da bodo storili to, če bo Trocki uvidel priliko, da se na turškem vojnem pozorišču udari ne le na Grško, temveč tudi na zapadne sile, predvsem na Francijo.

Lord Curzon je predlagal zavezniško intervencijo in Briand je popolnoma soglasal s tem. Sklenilo se je storiti druge korake, če bi bil Konstantin proti temu nasvetu zaveznikov, vendar pa se ni razkilo narave teh korakov. Zavezniki žele, če mogoče, preprečiti prelivanje krvi, vendar pa se boje, da ne bo hotel Konstantin, ki se o prijemih militaristične politike kot edinega sredstva, da se ohrani na prestolu, hotel sprejeti zmernostne politike, katero priporočajo zavezniki.

Zavezniški politiki opozarjajo na nevarnost turške zmage, ki ne bi le zopet ustanovila slovesa otomanskega cesarstva temveč tudi podnetila nevarno panislamsko gibanje. (To so isti zavezniki, ki so preprečili uničenje turškega cesarstva vsled večnih rivalstev med seboj!) Poraz Turkov od strani zaveznikov tekom svetovne vojne je oropal sultana njegovih pristašev med mohamedanci in Turki so v stanju poslušati se vsakega sredstva, da dobe nazaj silo, katero so nekoč držali v svojih rokah.

Lord Curzon je prišel v Pariz očitno pooblaščen, da sklene v imenu Anglije katerikoli dogovor, ki bi preprečil sovražnosti na Bližnjem iztoku. Anglija se boji, da bi vrjetni turški uspeh povzročil reakcijo v Indiji, Mezopotamiji, Palestini in Arabiji.

Gornje-šlezijško vprašanje bo prišlo jutri na vrsto in nato se bo razpravljal tudi o važni francosko-angleški zvezi, da se ustanovi v Evropi končno mir. Lord Curzon bo odnesel s seboj nazaj v London uspehe svojih razprav z Briandom ter jih predložil ministrskemu predsedniku Lord George-u in članom cesarske konference, ki zboruje tam. Takoj za tem sestankom pa se bo vršila seja najvišjega zavezniškega sveta.

KABER MORILNA ZADEVA. FANT USTRELIL SVOJO MATER.

Cleveland, O., 18. junija. — Zasedanje po celi deželi je bilo vzporedno proti Vittorio Pisselli iz Clevelanda. Proti njemu je bila dvignjena obtožba obvenom z obtožba proti nekemu Salvatore Cala iz Clevelanda radi umora Daniela Kabera, na domu slednjega v Lakewood, pred približno dvema leti.

Cala je bil včeraj aretiran v bližini Buffalo ter ga imajo tam, dokler ne bo končno izročilno postopanje.

Obe obtožbi sta bili dvignjeni potem ko je podpisal Cala v Buffalo izjavo in ko so predložili poroti tudi druge dokaze.

Obtožba proti temu dvema, je povečala število obtoženih umora po prvem redu od štiri na šest. Ostali obtožbeni so: Mrs. Eva Kaber, vdova umorjenega moža; Miss Marian McArdle, hči in Mrs. Mary Brickel, mati Mrs. Kaber ter Mrs. Erminia Colavito, babica in domnevana zastrupeljalka.

Mrs. Kaber je rekla, da se ne zanima za aretacijo Cala in za njegovo priznanje ter da nima ničesar reči v zvezi s tem. Rekla pa je, da je vesela, da je bil Cala aretiran in da bo prišla resnica na dan tekom obravnave.

S tem človekom sem se sestala le enkrat, — je rekla Mrs. McArdle. — Stori la sem to radi tega, ker sem se bala, da mi bo Mrs. Colavito skušala škodovati, če bi se ne hotela sestati z njim.

Mrs. Colavito je rekla, da ni imela nobenega opravka z dejanskim umorom in da jo je Cala skušal obremeniti v svoji izjavi.

Potni listi.

Po najnovejši odredbi belgrajske vlade dobé Jugoslovani potne liste samo tedaj, ako prinesejo s seboj kako listino iz starega kraja, da je razvidno, od kod je doma. Take listine so: Stari potni list, delavska ali vojaška knjižica, krstni list in domovnica.

Navadno pismo ne zadostuje več.

Kdor tedaj nima nobene take listine, pa želi potovati v stari kraj, naj piše županstvu one občine, v katero je pristojen, po domovnico, potem bo šele mogel dobiti jugoslovanski potni list.

Nikdo naj tedaj ne pride v New York v namenu, da bi potoval v stari kraj, ako nima kake gori omenjene listine.

Frank Sakser State Bank,
82 Cortlandt St., New York, N. Y.
IAAdvertisement

"GLAS NARODA"

SEMIWEEKLY DAILY
Owned and Published by
SLOVENIAN PUBLISHING COMPANY
Incorporated in the State of New York
FRANK BAKER, President. **LOUIS BENEDIK, Treasurer**
Place of Business of the Corporation and Address of Above Officers:
38 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredni modeli in priznani.
Za celo leto vlika list za Ameriko \$7.00 Za New York za celo leto \$7.00
in Canada \$8.00 Za pol leta \$3.50
Za pol leta \$4.00 Za inozemstvo za celo leto \$7.00
Za šest let \$42.00 Za pol leta \$2.00

GLAS NARODA
(Voice of the People)
Issued every day except Sundays and Holidays.
Subscription yearly \$4.00

Advertisements on agreement
Best rates for display in this column. Denar naj se blagoviti
prijavi po Moner Order. Pri spremembi kraja naročnikov prosimo, da se nam
tudi predložijo izveščila, da hitreje lahko naštevamo.

GLAS NARODA
38 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 8376

Svedska.

Med severnimi državami je zlasti Švedska imela med vojno — zlate čase. Njena trgovina in industrija je brzo cvetela, štiri do pet let so imeli brodalastniki. Tudi Norvežani so sijajno služili. Ko se je po vojski začela industrija in trgovina v Nemčiji zopet gibati se je hitro čutil preokret. Valuta, posebno švedska, je napram Nemčiji zelo velike vrednosti. Ta okolnost mogoče pospešuje izvoz iz — Nemčije v Skandinavijo. Poročila pravijo, da sta obe skandinavske državi pravcaro zaplavljeni z nemško robo. Tekstilna industrija na Švedskem in Norveškem toži, da nemški uvoz naravnost uničevalno vpliva na položaj domače industrije. Norveška valuta je proti nemškemu novcu že močno izgubila. Živahen import iz Nemčije nadalje kvarno učinkuje na menične tečaje. Na Švedskem so pričeli z razsežno nacionalno akcijo v prilog domači produkciji. Pod geslom — "kupujte švedsko blago, tudi če je dražje!" delajo propagando proti nemškemu importu. Ali od učinkovitosti in izdatnosti takega prizadevanja ni pričakovati bogve kakšnih uspehov. Nasprotje proti Nemčiji prav na Švedskem za vojne ni bilo bogve kako veliko. — Prihaja pa tudi okolnost v poštev, da prebivalstvo voli blago bolj po dobri in ceni nego po izvorn. Trgovina pa rada nabavlja blago, katero ima dober odjem. Bojnotno gibanje redko seže globoko in rdi trajne uspehe. Večje praktične važnosti je za švedsko industrijo naročilo, ki ga je vlada dala raznim oblastem v tem pogledu. — Vlada naroča, da je ob državnih nakupih dajati prednost švedski. Blagu tudi, če je dražje. Ako je razlika tako velika, da ima nakupovalno mesto pomisleke, je treba vprašati ministr. predno se kupi tuje blago. Švedsko časopisje poudarja, da je kvarno za narodno gospodarstvo, če bi država in komunke kupovala izven države ob času, ko trpi domača podjetnost krizo in se manjšajo delovne prilike. Načelo, da je kriti potrebe doma, je brez dvoma v jedru zdravo. — Seveda domačini ne smejo zlorabljati načela in gnati cen nad mero. Danes se pa to rado dogaja, ker je želja po velikih zaslužkih vsepovod preveč razvita. Tudi pri nas preradi kupujemo in naročamo v inozemstvu. V tem pogledu bo treba izpremembe. Na drugi strani so pa tudi pri nas stroke, ki do brezsrčnosti izkoriščajo domači trg, če ni konkurence od zunaj. Takoj pa začne mišljavke, če se prikaže možnost vnanjega nakupa in rado se kličje po pretiranih earihah. — Gotovo pa je, da mora država ostati trda in ob vsej naklonjenosti domačemu delu paziti, da se ne podražuje neupravičeno življenje domačega konsumenta.

Jugoslavija irredenta.**Italijanska sramota na Reki.**

Kakor znane so D'Annunzijeve arditisti svojačasno zahrbtno napadli malo francosko posadko na Reki in jo umorili. Tem francoskim vojakom, ki so pokopani na Reki so postavili Jugoslovani spomenik z napisom: Aux soldates morts pour la France. — Reški sinovi velikega italijanskega naroda pa so napravili okoli spomenika stranišče in smetišče ter nanosili na spomenik stare nočne posode.

Furlani proti italijanskemu bloku

Nad vse je zanimivo, da furlansko ljudstvo ni hotelo slepo korakati na volišča za italijanski blok. "Piccolo" zmerja Furlane z "avstrijakanti" in pravi, da so se vedno polni sovraštva do Italije. V neki furlanski občini je bila izstavljena slika italijanskega kralja s pomembnim napisom: "Torna al tuo paesello che tanto bello" (ovrni se nazaj v svoj kraj, ki je tako lep).

Pomdrsko-trgovski krogi v Trstu

so z izidom volitev v tržaškem mestu jako nezadovoljni. Trije fašisti naj zastopajo Trst in eden prervatni komunist! Fašisti imajo smisel za poulično kričanje, za gostofrazerko poveljavanje italijanskega imena in za gojitev sovraštva do vsega, kar ni italijanskega, kakšnega potnega in preudarnega zastopanja širokih tržaških zahtev pa niso zmogni. Odlični trgovski krogi, ki vidijo bodočnost Trsta v njegovem pristanišču, se s strahom vprašujejo kaj bo z bodočnostjo Trsta, ako bi ostal v Rimu dalje časa zastopan po kričarško razpoloženih in vsako resno delo mrzečih fašistih. Fašizem odganja inozemstvo od Trsta in včasih oni trgovski krogi premišljujejo, kak udarec bi bil za Trst če to, ako bi mu čehi radi vedno bolj rastočega sovražstva proti Slovanom obrnili hrbet! Hamburg je še vedno nevaren konkurent Trstu in Nemei tr-

Na sledu petroleja med pritlikovci.

Piše Louis Bernheimer.

Ni vam treba čitati Gulliverjeve potovanja, da najdete pleme majhnih ljudi. Vzemite parnik v New Yorku ter se odpeljite navzdol v Cartagena, republika Colombia. Tam vzemite vlak preko dežele do Calamar ter sledite Magdalena reki do El Banco. Če hočete nato dospeti do Liliputancev, morate oditi od reke ter potovati preko dežele kakih dvesto milj ali več, predno dospete do dežele Matolote Indijancev.

Ne radovednost radi telesnega obsega domaćinov, temveč želja da najdejo petrolejske vrelce, je bil motiv skupine mož, ki se je pred kratkim vrnila iz dežele pritlikavcev. M. E. Spellaey je finančiral celo podjetje. E. Deming, narodoslovec, slikar in kipar iz New Yorka, je bil član te ekspedicije, in George Bush je vzel kino-slike domaćinov. William Upham, geolog, je iskal sledove petroleja in v tem delu ga je podpiral Fred O'Brien in San Francisco.

Sestal sem se s člani te ekspedicije po njenem povratku in od Uphama sem izvedel zakaj so si izbrali ozemlje Matolote Indijancev kot kraj, kjer bodo najbrž našli petrolej.

Kjer je asfalt, tam je gotovo tudi petrolej in pronicala je novica, da so Indijanci prinašali koške asfalta. Spellaey, ki je prvi zavohal to stvar, je pričel organizirati ekspedicijo. Načrt je obstojal v tem, da se ekspedicija najprvo sestane s prijateljskimi Matolotes, ki štejejo približno dvesto ljudi ter jih pregovori, da spravijo ekspedicijo v stik z njih divjimi brati, ki so od časa do časa pokazali koške asfalta. Kakorhitro bi se ugotovilo dotično ozemlje, naj bi si zagotovila ekspedicija koncesije od kolombijske vlade, ki bi bila brez dvoma doberga razpoloženja radi 25 milijonov dolarjev, kateri re je imela v kratkem dobiti od vlade Združenih držav.

Povest o potovanju, o doživljajih ekspedicije in o navadah domaćinov vsebuje vse čare nepoznanega. To povest mi je povedal Deming, sivolas človek, star nekako petinpetdeset let, ki je študiral ameriške Indijance preteklih trideset let, ki je napisal več knjig o njih in kojega slike krasijo zidove Naravoslovskega muzeja v New Yorku ter številna poslopja v Washingtonu, D. C.

Ko je dospela do izliva Magdalena reke, je vzela ekspedicija parnik do El Banco. Tam je vzela v najem mule, da nosijo prtljago. Čet teden so potovali možje preko ravnine, na poti proti španskemu misijonu, kajti vedeli so, da se je nekemu misijonarju posrečilo do gotove meje pomiriti divje domaćine.

V misijonu je le ekspedicija ustavila za nekaj časa, da počiva. Duhovnik, neki Padre Camillo, je gostom dobro postregel, da so se čutili kot doma. Domačini so živeli v kočah krog misijona. Služba božja se je vršila v gozdu pri oltarju, katerega je postavil misijonar sam. In Deming pripoveduje, kako čudno je bilo videti očeta Camilla v polnem ornatu, stoječega pred oltarjem sredi gozda ter napol nage domaćine, ki so molili k Bogu, o kojega obstoju so imeli le megleen pojem.

Misijonar je le z največjo težkočo pomiril strahove domaćinov, ko je dospel v njih deželo. Ko se jim je približal, so bežali, in on jim je sledil v džunglo, a pri tem pušal darove v njih zapuščenih vaseh. Končno so postali tako radovedni glede njega, — kajti spoznali so, da ne misli nič slabega, — da so mu sledili nazaj k njegovemu misijonu. Pregovoril je odrasle Indijance, da so dovolili svojim otrokom živeti v misijonu, kajti npl je, da jih bo lahko pokristjanil. — Glede staršev je bilo te popolnoma nemogoče. Le otroke je lahko pridobil zase, dočim so odrasli živeli naprej svoje divje življenje.

S tem, da je prodir v divjino, je Padre Camillo več kot enkrat riskiral svoje življenje. Zadnjega človeka, ki je vprizoril ta poskus, so našli s 160 pišicami v njegovem telesu. Bilo je tekot bivanja na misijonu in še predno je odšla ekspedicija s 45 cargadores ali nosači, desetimi vojniki in štirinajstimi ženskami, da ustanove stik z divjimi člani plemena, ko je pričel Deming študirati domaćine. Ker je dobro poznal ameriške Indijance, je bil prav posebno usposobljen opazovati navade in običaje Matolotes Indijancev in napravil je veliko število skic ter si zapisal številne besede, da se slednje primerja z narečji severnih Indijancev.

Matolotes Indijanci so visoki, terega njamejo v mladosti. Vsi imajo okrog sebe tudi udomečene ptice in opice.

Ker imajo sami kaj močne laze, je plekast človek izvanreden prizor za te Indijance. Spellaey, ki se postavlja s precej razvito striženo tako možki kot ženske. Ni jih mogoče primerjati s severno-ameriški Indijanci glede — moči. Obleka možkih obstoja iz dolge srajce brez rokavov, stakne iz divjega bombaža, ki raste v pokrajini. Te obleke izdelujejo ženske. Ženske nosijo manj obleke kot možki, kajti njih običajna obleka, kadar se ne nahajajo v bližini misijona, obstoja le iz štirih palcev širokega pasu okoli ledij.

Poligamija ali mnogoženstvo je splošno v navadi, najbrž radi bojevitvega razpoloženja tega plemena. Ta običaj je najti po navadi tam, kjer je dosti bojev med plemeni, in Matolotes so nemurni bojevniki, ki se poslužujejo loka in pišce, ne pa pihalne cevi in zastrupljenih pišce kot drugi južno-ameriški indijanski rodovi, na primer oni na Ekvadorju.

Hrana teh Indijancev ostoja iz banan, plantan in drugih manjših sadežev, ki gastejo divji. — Razen tega pa sade koruzo in tobak, love ribe z mrežami ali pa streljajo nanje s pišicami, stoji pri tem na buegu reke ali pa sreči vode. Tri inč dolgi polži, katerega je videti v velikih množinah je nadaljna zelo priljubljena jed teh Indijancev. Opice in ptice nudijo izvrstno hrano, ki se posebno prilaga njih okusu. Opice ne denejo iz kože, temveč jih osmože na ognju ter nato spečejo. Soli ne poznajo. Na njih mizi je najti tudi divje orehe, ki rastejo tam v izobilju.

Psov nimajo in tudi niso paslijski narod, kajti nimajo ovac ali goveje živine. Njih domača žival pa je mali Ocelot, ki je nekoliko večji kot naša mačka in kakorhitro raditaga, ker se poslužuje debelih lupin oreha kot posode, vsled česar odpadke potreba da bi sami oblikovali in izdelovali posodo. Na maloštevilni lonč-

zmenita, kaj čele, da bi intervenirala v prilog jugoslovanskih duhovnikov! Tako cerkev krepko pomaga fašistom v oštudnem boju proti Jugoslovanom!

Peter Zgaga

DAJ!

Plačilni dan. Res je v pesti nekaj bankovcev, toda...

Daj! — pravi trgovec. — Za blago sem moral več plačati kot zadnjič.

Daj! — pravi mož, ki pobira davek — mir in red v državi sta neprecenljiva.

Daj! — pravi čevjar. — Usnje je drago in delavca moram plačati.

Daj! — pravi krojač. — To je še stara, mirovna roba — draga.

Daj! — pravi farmer. — Vam v mestu je dobro. Denarja služite kot peška.

Toda — pravi delavec — jaz nimam toliko denarja, da bi vse plačal in redil. Zavzeti se moram za poboljšanje plače.

Tedaj pa stopijo vsi skupaj ter — Kaj, plačo, da bi ti zvišali? se zavzamejo:

Že zopet! To je skrajna predrznost. Teh neprestanih zahtev za zvišanje plače mora biti enkrat konec.

— Če staviš nove zahteve — pravi kapitalistični hlapec — ne bo mogla naša industrija konkurirati. Ne delaj tega — prav resno te svarim.

— Saj ste mi vendar vse odvzeli — odvrne delavec.

Vsi skupaj: — On hoče še več... to je nasilstvo. Družabni red razdira. Na pomoč, na pomoč!

"Bogastvo je veliko breme" — se čita semintam.

Da, res je veliko breme, toda čudež boji, zakaj ga ljudje s tako lahkoto in s takim zadovoljstvom prenašajo.

Novi prohibicijski komisar je resno posvaril Amerikance. Rekel je naj se ne norčujejo iz prohibicije, naj ne delajo neumnosti iz nje. To da je resna stvar.

Mož že, ve kaj govori. Resno je treba nastopiti, da se to neumnost odpravi.

Čas je denar. Zato pa ljudje preganjajo čas z denarjem.

Skaza pridiguje v svojem listu, da je treba ljubiti svoje sovražnike.

To je lepa stvar, toda on mora z vzgledom naprej, kajti on je še daleč, daleč zadaj.

On namreč niti svojih prijateljev ne ljubi.

Kakorhitro kaka ženska vzkligne: Predalec greste! — ste ji salamensko blizu.

— To me pa veseli — da ste ozdraveli — je rekel zdravnik. — Ali ste se ravni čisto po mojih predpisih, ali ste kupili zdravilo?

— Da, kupil sem ga in po vaših predpisih sem se ravnal. Na steklenici je bilo namreč zapisano: Steklenico je treba imeti trdno zaprto.

— Mi hočemo ljudsko vlado — piše neki list.

Dosedaj smo vsi mislili, da v republiki ljudstvo vlada.

— Predsednik Harding je na svojem mestu — pravi drugi list.

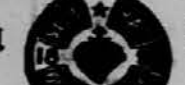
— Kaj pa naj bi bil drugače? Saj ga je vendar narod zato izvolil, da bo na svojem mestu.

Dve ženski sta se srečali. Pogledite — pravi prva — onega gospoda tamle. Neprestano mi je mežikal in se mi smejal, kakorhitro ste pa vi prišli k meni, mi je takoj obrnil hrbet.

— Seveda, — je rekla druga — saj je vendar moj mož.

ni posodi, katero se je našlo, je bilo opaziti le majhne znake okrasov, katere se izvrši z nohtom soglasno z domišljijo delavca.

Matolotes se ne poslužujejo jezika z znamenji. To se ponavadi zgodi, kjer je kako plemo izolirano in kjer ne obstoja nobena potreba pogovarjati se ali barantati s tujei. Zelo čudna prikazen pa je, da štejejo le do štirih. V kolikor je znano Deming, je to edino plemo, ki ne šteje do pet, te je do števila protov na pet. Nikakih pismenk nimajo, ne te, za osebo.

Jugoslovanska**Katol. Jednota**

Ustanovljena 1. 1898

Inkorporirana 1. 1900

GLAVNI URAD v ELY, MINN.

Glavni odnosi:
Predsednik: EUDOLF PERMAN, 933 E. 185th St., Cleveland, O.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 106, Pearl Avenue, Lorain, O.
Tajnik: JOSEPH FISHER, Ely, Minn.
Blagajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.
Blagajnik neplačanih smrti: JOHN MOVERN, 224 N. 2nd Ave., W. Duluth, Minn.

Vrhovni sodniki:
Dr. JOS. V. GRAHEK, 848 E. Ohio St., N. S., Pittsburgh, Pa.

Nacionalni odbor:
MAX KERŽIŠNIK, Box 872, Rock Springs, Wyo.
MOHOR MLADIĆ, 2003 So. Lawrence Ave., Chicago, Ill.
FRANK ŠKRABEC, 4822 Washington St., Denver, Colo.

Paradni odbor:
LEONARD SLABODNIK, Box 480, Ely, Minn.
GREGOR J. PORENTA, Box 176, Black Diamond, Wash.
FRANK ZORICH, 6217 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Zastopniki odbora:
VALENTIN PIRC, 519 Meadow Ave., Rockdale, Joliet, Ill.
PAULINE ERMENO, 539 — 3rd Street, La Salle, Ill.
JOSEF STERLE, 404 E. Mesa Avenue, Pueblo, Colo.
ANTON CELARIC, 706 Market Street, Waukegan, Ill.

Jednotno uradno glasilce: "GLAS NARODA".

Vse stvari, tiskajoče se uradnih stvari kakor tudi denarne pošiljke naj se pošiljajo na glavnega tajnika. Vse pritožbe naj se pošiljajo na predsednika porotnega odbora. Prošnje za sodelovanje novih članov in boljšika spričevala naj se pošiljajo na vrhovnega zdravnika.

Jugoslovanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovanom na obličen pristop. Kdor želi postati član te organizacije, naj se sglasi tajniku bližnjega društva J. S. K. J. Za ustanovitev novih društev se pa obrne na gl. tajnika. Novo društvo se lahko ustanovi s 8 član ali članicami.

Tretji kongres komunistične internacionale.

Izvrševalni odbor tretje internacionale je sklenil sklicati potratnec, ki se bo pričel 1. junija. Izvrševalni odbor je za ta kongres sprejel sledeči provizorični dnevni red:

1. Poročilo eksekutivne komunistične internacionale.
2. Svetovna ekonomska kriza in nove naloge komunistične internacionale.
3. Taktika komunistične internacionale za časa revolucije.
4. Prehodna doba (posebne potrebe in akcije ter končni boj revolucije).
5. Boj proti amsterdamski rmeni Internacijski delavskih strokovnih organizacij.
6. Rdeča Internacijska industrijskih organizacij in komunistična Internacijska.
7. Ustanavljanje komunističnih strank in metode njihovega dela.
8. Gradnja komunistične Internacijske in njenih odnosov napram pridruženim strankam.
9. Vzhodno vprašanje.
10. Italijanska socialistična stranka in komunistična Internacijska.
11. Nemška delavska komunistična stranka in komunistična Internacijska.
12. Gibanje med ženskami zedinjene komunistične stranke proti resoluciji izvrševalnega odbora komunistične Internacijske.
13. Gibanje med komunistično mladino.
14. Volitve izvrševalnega odbora komunistične Internacijske.
15. Razno.

Od časa, ko se je vršil drugi kongres mekovske Internacijske, se je marsikaj izpremenilo. Pogoj, ki jih je diktil drugi kongres, so preprečili, da se nemški, italijanski in francoski proletarijati ni kompaktno pridružili tretji Internacijski. Angleški neobdvisna delavska stranka je z veliko večino zavrgla predlog za pridruženje k tretji Internacijski. Ameriška socialistična stranka je izven Internacijske. Tako tudi mnoge druge socialistične stranke. Za ta kongres vlada med socialističnim svetom veliko zanimanje, posebno pa se vedel znane revizije boljševiškega programa v kmetijskem in trgovinskem vprašanju.

Čeprav pa niso bili domači vodniki uspešni pri poskusu, da pridejo v stik s svojimi divjimi brati, je ekspedicija vendar zasledila petrolej. Člani ekspedicije so o tem previdno molče. Dejstvo je, da je ekspedicija zasledila petrolej in načelnik ekspedicije se nahaja sedaj v Bogoti, — glavnem mestu republike Colombia, kjer se pogaja s tamošnjimi politikami za koncesije. To je zelo primeren čas za tako barantanje, ko se vendar nahaja 25 milijonov ameriških dolarjev na potu v to južno republiko.

Pogajanja radi zapad. Ogrske. Pogajanja radi zapadne Ogrske, ki bi morala, kakor znano, pripasti Avstriji, a jo je Francija vedno objubovala. Matadžarski kadar je hotela na Dunaju kaj iztisniti, so se zopet pričela.

To je znamenje, da je Francija Avstriji zopet pokazala prijazno lice. V zadnjem času ga je mrsila, ko se je v dunajskih vladnih krogih z novo pomočjo pojavila misel o priključitvi k Nemčiji. Tedaj je Francija namignila tudi belgrajskim kolonom, naj zapropotajo s Koroško.

Pomanjkanje v Avstriji. Radi pomanjkanja, moko se na Dunaju ta teden znižali racione na en sam četrt kilograma.

Sreča je besedi skopa. Josip Jurčič.

Pogled v preteklost.

Spisal: Ksaver Meško.

Kakor moje sree je morje, zato ga ljubim s tako veliko in iskreno ljubeznijo.

Kakor moje sree je: polno skritih globlin in polno velikih, nerazločljivih tajen, v veke nemirno, v veke trepetajoče in drhteče v neutešenem in neutešljivem hrepenjenju.

Vesah mi pride od nekeč čudovita, nekoliko bizarna misel: ali ni rojeno morebiti moje sree iz morja, iz njegovih tajnostnih globlin, ali ni morebiti otrok njegovega tisočletnega nemira, dete večnega hrepenjenja njegovega. Zelo bližnja in sorodna si sva vse, kakor. Zato ljubim tako iskreno neskočno morje in zato zahajam tako rad na njegovo obalo, gledat njegov drhteči nemir, poslušat večno, šumno pesem njegovo, divit se njegovi neskončnosti in o polni lepoti njegovi —

Z zamisljeno in sanjavo dušo sem hodil nekoč ob morju. In tedaj sem jo videl prvokrat: na obrežni poti v Opatiji je bilo.

Marsikaj čudežnega je v našem življenju. Čudežne so tudi simpatije, ki jih čutijo dostikrat povsem si tuje duše ob prvem srečanju. Tako je bilo tudi z nama. Šla je mimo mene, pogledal sem jo z začudenim pogledom, in glej, dvoje velikih oči, modrih kakor najkrajše potnice, se je vpiralo v mene. Odvrnil sem naglo pogled, povslel sem oči in sem šel svojo pot.

A ob vinku sem se ozrl; najini duši sta si bili sorodni, zato sem se moral ogledati. In glej, tudi ona je čutila to sorodstvo: stala je s spremljevalko ob morju ne daleč od mesta, kjer smo se srečali, in zrla sta sem po poti.

Duša se mi je vznemirila, ker je čutila bližino sorodne duše. Vrnil sem se na dom in sem ležal, da se umirim. A moja duša je bila vzburljena prevelikotno, ker je šla mimo sorodne duše in mimo čudovito krasne sorodne duše.

Hrepenela je po njej in ni našla mird... Od tedaj sva se srečavala večkrat: Simpatije in sorodnost najinih duš so naju vodile na ene in iste poti, da sva se srečavala. In najini pogledi so se srečavali za trenutke, nemirno, vprašajoče, kakor v strahu in v dvomih. Zadrževalo nama je globoko v srečanju in čudovito; stopila sva hitreje, a le nekaj korakov, in že sva hodila spet počasneje, kakor bi se bala, da se oddaljava prenačlo drug od drugega, da se izgubiva in se ne srečava morebiti nikoli več. V sreči so se nama vzbavali valovi, ki so vzburlivo tajnostveno vso najino notranjost, valovi, močnejši kakor oni in neizmerno oceanu, ki so drhteli in trepetali pod nama v svojem večvečnem hrepenjenju...

S prijateljem sva se namenila na izlet v Lošinj. Ko sva vstopila v Lovrani, je bila tudi ona med izletniki. Prve so me pozdravile, o vstopu njene modre oči. Bila je z materjo.

Lep dan je bil to v mojem življenju in vendar mučen. Bila sva si blizu, a vendar naju je ločil globok prepad. Čutila sva se sorodna in vendar sva si bila tuja. Seveda: predstaviti se ji — kaj bi bilo naravnost? A ne! S tem se človek priklene. In tega ne maram. V kratkem postanejo te vezi morebiti mučne, a pretrgati jih ne moreš. Zapletel si se vanje sam in prostovoljno, in zdaj te drže trdo in mučno — ne pusti te neizpustijo te. Zato ne maram.

Dan je potekal naglo. Lepota morja in slikovitost obrežja me ta dan nista zanimali posebno: čutil sem njeno bližino, gledal sem njeno krasoto in ob njej je temnelo vse drugo.

Videl sem jo povsod. — Ponesel sem si stolec čisto na konec ladje, sedel sem in se zagledal v vodo, kakor se peni ob ostrem grebenu parnikov. A čez malo časa sem začutil nemir, skoro tesnobo. Dvignil sem pogled: na mostu je stala ona, njene krasne oči so se vpirale z nenavadno milino sem dol v mene.

Sel sem v salon. In nalašč sem zvalil prijatelja s seboj, za slučaj, da ne bi bilo nikogar spodaj. Udobno sva se poslonila po rdečih blazinah in sva kramljala o tem in onem — od zunaj se je slišalo enozvočno pljuskanje valovja ob strani parnikov. — Hipoma pa se

je pojavila zgoraj ob vhodu vitka dekliska postava. Pogledal sem — modre oči znane tukje so mi zrlle pozorno in vdano naproti. Sree mi je zacipalo hitreje. Ozrl sem se na prijatelja — glej, ali me ne mori z nenavadnim, nekako novim pogledom?...

Okoli poldneva smo se izkrečali. Nalašč sem se mudil dolgo v salonu, da odidejo popotniki, da odide tudi ona. A ko sva stopila s tovarišem na ulico in sva se ogledala, kod naj kreneva — glej jo, tam ob uličnem ovinku stoji z materjo in naju opazuje.

Po najbližji poti sva krenila v cerkev. Kratko sva se pomolila Bogu in si ogledala svetišče. Ravno sva odhajala, ko sva srečala pri vratih večjo družbo izletnikov: med njimi je bila tudi tujanka...

Na povratku isto, Njena bližina mi je budila v srečnem mehka čustva. A vendar sem želel, da bi bila daleč od mene. Dozdevalo se mi je, da vidijo vsi popotniki, kako se srečujejo najine oči. Zato sem želel, da si najini duši ne bi bili sorodni, da me ne bi srečala vobče nikoli, in se ne bi zdrmile nikoli v najinih dušah one na skrivnem speče simpatije.

Tako je potekal dan in nekaki mučni polradosti. Čimbolj se je bližal mrak in konec naše poti, tem nemirnejše sem se oklepal prijatelja, ker mi je bilo, kakor bi stal on med nama in bi nama branil ožje zblizanje.

Parnik je zapiskal — naša postaja. Hitel sem v salon po suknjo in palico. Ko sem se vračal, je stala ob vratih tujka znanka. V mraku se mi je dozdevala bledejša, kakor je bila sicer — morda je bila res, morda me je prevaril mrak. Z levega se je opirala ob ograjo, v desnici je mečkala rokavico. Pogledal sem ji v oči in ne hote in skoro nevede sem segel po klobuku, da pozdravim.

Ne da bi odzdravila, se je naglila nekoliko proti meni in je vprašala naglo: "Oprostite, gospod — a kdo ste?"

Postal sem, pomislil, kaj naj odgovorim. Njene oči so zrlle name prosto, vdano, polne ljubezni. Naproti mi je prišla, svojo ljubezen, ponujala mi jo je.

Zaželel sem si ljubezni. Že dolgo je bilo mrzlo in pusto v mojem sreč. A glej, zdaj prihaja pomlad vanj. Ob dihu poudan skem razcveti v nerodoviti pušavi čudežno cvetje, na suhem drevesu vzbrsti novo zelenje. Pomlad je prihajala, bližala se je s tihimi koraki, s smehljajočimi ustmi, vene v lasih, v očeh srečo in veliko radost na mladih licih. Zagledal sem jo, novo pomlad, po pusti in prazni jeseni, zagledal sem jo in sem ostrmel in se razradostil...

Gledala me je, čakala je odgovora. Že sem zamislil mehke besede, da ji povem nekaj lepega, prijetnega, sladkega — kar je prišlo od nekod; na naglem, kakor bi se mu mudilo, je prišlo, vse grozno in vse strašno. In prvokrat v življenju mi je pošepetalo na uho trdo in neumljeno: "Kdo si? — Ali ne veš — človek, ki stoji ob grobovih in plaka."

Prestrašil sem se nad resničnostjo in neumljenostjo onega, ki je stalo ob meni in mi je govorilo in je čakalo, ali pač povem resnico. In nisem mogel drugače, moral sem povedati vse trdo in neumljeno resnico: "Človek, ki stoji ob grobovih in plaka."

Videl sem, kako so ji prebledela lica — kakor bi jih bil udaril s stisnjeno pestjo. Modre oči so me pogledale začudeno, plaho, s tihim očitanjem, ker sem jo udaril v zahvalo za njeno ljubezen, ker sem jo ranil globoko v sree. Osolzile so se: moje trde besede so ji izsilile solze.

A misim mogel drugače: govoril sem resnico. In poklonil sem se in sem odšel...

Parnik je plul dalje. In hipoma se mi je zazdelo, da sem pozabil na njem nekaj, kar bi naj vzel s seboj, nekaj zelo lepega in neizmerno dragocenega. Zalost se mi je razlila po vsem srcu, in obrnil sem se.

Videl sem jo stati na krovu, samo, ločeno od drugih. Nepremično in onem — od zunaj se je slišalo enozvočno pljuskanje valovja ob strani parnikov. — Hipoma pa se

je pojavila zgoraj ob vhodu vitka dekliska postava. Pogledal sem — modre oči znane tukje so mi zrlle pozorno in vdano naproti. Sree mi je zacipalo hitreje. Ozrl sem se na prijatelja — glej, ali me ne mori z nenavadnim, nekako novim pogledom?...

Okoli poldneva smo se izkrečali. Nalašč sem se mudil dolgo v salonu, da odidejo popotniki, da odide tudi ona. A ko sva stopila s tovarišem na ulico in sva se ogledala, kod naj kreneva — glej jo, tam ob uličnem ovinku stoji z materjo in naju opazuje.

Po najbližji poti sva krenila v cerkev. Kratko sva se pomolila Bogu in si ogledala svetišče. Ravno sva odhajala, ko sva srečala pri vratih večjo družbo izletnikov: med njimi je bila tudi tujanka...

PODOBE IZ SANJ

Spisal: Ivan Cankar.

Te "Podobe iz sanj" so bile napisane v letih strahote 1914-1917. Zato je razumljivo, da markizator beseda ni tako postavljena, kakor bi po vsaj pravici morala biti, in da je markizator zastra in zbrišana. Vendarle pa naj ostane vas, kakor je bilo: za ogledalo teh težkih dni in za spomin.

Jeseni 1917.

IVAN CANKAR.

VRZDENEC.

Moja mati je bila doma z Vrzdencem.

Ta vas je, pravijo, tam nekje v Horjalski dolini; jaz ne vem, če je res, ker je nikoli nisem videl in je tudi na nobenem zemljevidu ni zaznamovane. Ali da je na svetu in da je celo prav blizu, je čisto gotovo. Morda sem bil že do nje samo še za uro hoda; morda sem jo bil kdaj na dolgih svojih potih ponedvelema že ugledal, pa je nisem spoznal po imenu in mi je bila tuja in nima kakor vsaka druga vas. Zdi se mi prav zares, da sva nekoč stala z materjo na hribu ter gledala nanjo. Zgodaj jutraj je bilo, mislim. V dolini so bile še bele megle, iznad megle se je vzdigal holmec, na holmcu je bila cerkev z visokimi obzidjem in na cerkev je sijalo žarko sonce. Na materinem obrazu je odseval ta nebeski svet. Iztegnila je roko in je pokazala na cerkev. "Tam je Vrzenec!" Njen glas je bil globok, mehak in zamišljen, kakor, da bi rekel otrok: "Tam so nebesa!" In kakor da bi jetnik strmel skozi omrežje: "Tam je polje!"... Morda pa je vas čisto kje drugje in čisto drugačna in so bile vse to samo sanje.

Nikoli nisem bil na Vrzdencu in vem, da nikoli ne bom. Tudi ne, če bi bil en sam korak od tja. Spominim se na to vas, kadar sem zelo potrt, ali zelo bolan. Takrat me mi približa, kakor se časih razboleli in preplašeni duši pri-

njena ljubezen, in sem molčal ves prepaden. Kaj bi ji naj pač rekel? Tolaziti je nisem mogel in ne vedel. In če bi ji povedal vso resnico, me ne bi umela, ker je stala navzle svojem razočaranju in svoji boli še v življenju, jaz pa stojim ob grobovih in plakam...

Čutim pač tudi sam z bolesto in trpkostjo, da moje oči niso, kakor so bile nekaj: izprane so od solz, izplakanih na skrivnem v tihih nočeh, ker sem človek, ki stoji ob grobovih in plaka bridko in grenko... Izprane so od solz, nič niso vešale več, nič polne solnčnih žarkov, ne več polne smehe, ne več drhteče v ljubezni, ki jo ponujajo in sprejemajo vse srečne in radostne...

In moje sree ni, kakor je bilo nekaj. Polno veselja in radosti je bilo nekaj in polno ljubezni in usmiljenja je bilo. Vse je verovalo, vsem zaupalo, vse je ljubilo in vse odpustalo. A zdaj je pokopano vse smejoče veselje, pokopano vsa lepa mladostna radost. In solnčne ljubezni ni več, in ne oživljajočega in okrepljajočega upanja, in vsega velikega odpuščajočega usmiljenja ni več. Vse je mrtvo, vse pokopano — in jaz stojim s praznim in mračnim sree in ob grobovih in plakam...

In moja duša ni več, kakršna je bila nekaj. Ah, ko bi bila še vsa radostna, spletna vsa iz jasnih in veselih solnčnih žarkov, kakor je bila nekaj! Kako veselji bi bili vsi, kako bi jo ljubili vsi. A zdaj je ne ljubijo, ker je ne umevajo. Ne umevajo je, ker jim je tuja njena bol, ker jim je nezna- njeno trpljenje in njene solze nerazumljive. Ne vedo, da sem človek, ki stoji ob grobovih in plaka...

In moje misli niso več iste, ki so bile nekaj. Po solnčnih potih so hodile nekaj, po rajsko lepah stezah so se dvigale gor do nebes. Poigravale so se z ezdami na nebu. Vse svet pod seboj so videle preplavljen s krasoto in lepoto — ves svet so obsegale in objemale s svojo ljubeznijo, ves veliki širni svet je bil njihov. Dandanes pa so samotne in revne, zapuščene in izgane iz sveta veselja in sreče. Plahie in sključene hodijo po temnih in samotnih potih; plazijo se ob robu cest, ker se čutijo povsod tuje in se bojé, da se ne zadenejo ob koga. Prijel bi jih s trdo in sirovo roko in bi jih pahnili v jarek ob cesti: v lužo, v blato...

Tako mračne in težke, tuje in plahie misli mislijo te ljudje, ki stojé ob grobovih in plakajo... In moje besede niso, kakor so bile nekaj. Vse lepe so bile ne-

bliza smrti. Prešinila me je nekoč misel, iz temne globočine, iz bo- lesti je bila segla, da bom ob tisti uri, ko se bo treba napraviti na zadnjo pot, ugledal s slamo krito koč, kjer se je rodila moja mati, ugledal tudi še njeno zibko, v rdečimi srei pomahano; in videl drobnega otroka v predolgem zelenem krilu, njegove prve, ne- bogljene korake, slišal njegov ten- ki smeh, njegove jeclajoče, na- pol razumljive besede... in da bo- do vsenaokoli, kakor cvetice na polju, cvetele bele misli sree, ki še ni bilo ranjeno od spoznanja. Prešinila me je taka misel in ne dvomim nič, da se bo res tako zgodilo. Ker spomin, ki se člove- ku oglasi iz onih krajev, ne laže nikoli.

Dan pred smrtjo se je mati se- lila. Bilo je že pod mrak in truden sem bil. Mati je mirno sopla in zdela se mi je, da spi; zato sem šel po prstih iz izbe ter se napotil k sosedu, da st odpočijem ob kozarcu vina. Ostal sem tam, dokler se ni dodobrega znočilo. Ko sem se vrnil ter prižgal sve- tilko, me je zgrabila za grlo ne- znana groza. Materina postelja je bila prazna. Stal sem in trepetal in se nisem mogel geniti. Nič ne vem kako in nič ne vem kdaj sem se pristopil, hodil s svetilko v roki po izbi, po veži; in vse, kakor da hodi neki drugi, čisto tuji človek, jaz pa da stojim za mizo ter gledam in čakam, kdaj da bo opravil. Tako sem prišel

skozi vežo in po dveh lesenih stopnicah v malo kamrico, kjer je imela stara ženska svoj kot. Na postelji je ležala moja mati. Ko sem jo ugledal, mi je stisnilo, do- kaplje izšlo srce nekaj tako ču- dnega, da nikjer ni temu imena: bolest in ljubezen, oboje in še več. Mati je bila mlada, urea so bila zdrava, oči jasne in vesele, na- ustnicah smehljaj. Gledala me je z nekako tiho, pritaženo prešernostjo, nespametnega otroka, ki tre- peče, da sam ne ve zakaj.

"Kako ste prišli v to posteljo, mati?"

"Sama sem prišla. Nikar ne misli, da sem tako hudo bolna! Če Bog da, bova kmalu na Vrzdencu. Saj se meniva že toliko let! Ko sem vstala, se mi je kar zdela, da bi se napotila naravnost tja, pa nisem našla obleke. Kam ste jo spravili?"

Ob teh besedah, ob tem pogledu in smehljaju mi je bilo, da bi šel kam v samoto, v temo in tam po- tožil nebesom. Ker občutil sem, da je v kamrici še nekdo tretji, ki se sklanja nad naju bled in visok ter naju posluša.

"Tista postelja tam ni prav postelja; peče me, kakor da ste mi nasuli žrjavice po rjuho. Tu- kaj je boljše, le malo daleč je. Saj bi že skoraj bila prišla do Vrzdence, tako sem hodila. Stopim in tudi zid stopi na stran, ka- kor da bi se otroci lovili... Mis- lim, da bi si naročila voz do Vr- dence, drugače ne prideva nikoli tja. Kako bodo gledali, ko se pri- peljeva! Saj bi Mrovec dal voz, kaj ne?"

"Čemu bi ga ne dal?"

"Zares, čemu bi ga ne dal? Ra- no jutraj se odpeljeva, nedelja bo in solnce. Jaz vem da bo vse lepo, kakor da bi bilo v svetem pisnu. Zgodilo pa se bo kmalu; nočoj še ne, ker je že noč, ali jutri najbrž... stopi no k Mrovec in povprašaj zaradi voza... Čemu joksas?"

Vroče se mi je bilo izlilo iz oči in mi je žgalo na licih. Mati se je ozrla name z globokim, nemirnim, čudno plahim pogledom: obrnila je glavo k zidu, spet je bil bolan, ubog, od trpljenja in bridkosti izsesan njen obraz.

Človek, ki je imel pelin za kosi- lo in pelin za večerjo, ki je škro- pil ljubezen, koderkoli je hodil, sam pa ni okusil nobene kaplje, si natihem, prav na skritem dnu svoje duše ustvari svetle sanje, brez katerih bi moral skoprniti od vsega hudega. Najprej se mu zasveti odnekod le prav ponižna lučka, spomin na nekaj milega, želja po nečem tepem, mehkem, kar morda nikoli nikjer ni bilo in nikjer ni. Luč pa je zmerom lepša in svetlejša, kolikor več je bridkosti in kolikor bliže je odre- šenje. Dokler se svetloba nazad- nej veličastno ne izlije v ono, ki je zadnja in večna; ter je tako izpolnjena obljuba, sreča dana, in doseženo plačilo za verno zaupa- nje.

Spomin se na Vrzenec, kadar mi je v dušo mraz, kadar mi za- hladi v lica tesnobi strah, ki je spomin na smrt... Kaj je res že blizu tisti čas, tista solnčna ne- delja? Mrovec, pripravi brz voz, da se popeljeva z materjo na Vr- dence!...

kda in sladke, nežne in božajoče so bile. Bile so kakor tihi šepet majniške noči, kakor čaroviti od- miv njenih sanj. Nič zlovoljnega ni bilo nikdar v njih, nič sovraž- nega, kar bi prijelo sree trdo in bi ga ranilo s sirovo, rovtarsko roko.

A glej, te lepe in nežne in lju- bezni polne besede so mi bile v ne- srečo, v bridkost in pogubo. Zato zdaj molčim. In ko govorim, go- vorim resno in resko in trdo, z be- sedami, ki prijemajo sree s težko roko in jih sekajo rane brez usmi- ljenja. Tako govorijo te ljudje, ki svoje z nešteti prevarami in z veliko bolj ob grobovih in pla- kajajo...

In moje besede niso, kakor so bile nekaj. Vse lepe so bile ne-

bliza smrti. Prešinila me je nekoč misel, iz temne globočine, iz bo- lesti je bila segla, da bom ob tisti uri, ko se bo treba napraviti na zadnjo pot, ugledal s slamo krito koč, kjer se je rodila moja mati, ugledal tudi še njeno zibko, v rdečimi srei pomahano; in videl drobnega otroka v predolgem zelenem krilu, njegove prve, ne- bogljene korake, slišal njegov ten- ki smeh, njegove jeclajoče, na- pol razumljive besede... in da bo- do vsenaokoli, kakor cvetice na polju, cvetele bele misli sree, ki še ni bilo ranjeno od spoznanja. Prešinila me je taka misel in ne dvomim nič, da se bo res tako zgodilo. Ker spomin, ki se člove- ku oglasi iz onih krajev, ne laže nikoli.

Dan pred smrtjo se je mati se- lila. Bilo je že pod mrak in truden sem bil. Mati je mirno sopla in zdela se mi je, da spi; zato sem šel po prstih iz izbe ter se napotil k sosedu, da st odpočijem ob kozarcu vina. Ostal sem tam, dokler se ni dodobrega znočilo. Ko sem se vrnil ter prižgal sve- tilko, me je zgrabila za grlo ne- znana groza. Materina postelja je bila prazna. Stal sem in trepetal in se nisem mogel geniti. Nič ne vem kako in nič ne vem kdaj sem se pristopil, hodil s svetilko v roki po izbi, po veži; in vse, kakor da hodi neki drugi, čisto tuji človek, jaz pa da stojim za mizo ter gledam in čakam, kdaj da bo opravil. Tako sem prišel

skozi vežo in po dveh lesenih stopnicah v malo kamrico, kjer je imela stara ženska svoj kot. Na postelji je ležala moja mati. Ko sem jo ugledal, mi je stisnilo, do- kaplje izšlo srce nekaj tako ču- dnega, da nikjer ni temu imena: bolest in ljubezen, oboje in še več. Mati je bila mlada, urea so bila zdrava, oči jasne in vesele, na- ustnicah smehljaj. Gledala me je z nekako tiho, pritaženo prešernostjo, nespametnega otroka, ki tre- peče, da sam ne ve zakaj.

VABILO NA PIKNIK.

kategora priredi društvo "Mladi Slovenci" št. 383 SNPJ. v Reiti, Pa., pri sobratu Mike Benkotu v Middletown. Veselica se vrši dne 3. julija, zato, ker sta kar dva praznika, tako da lahko vsak pri- de. Ker je veselica v korist dru- štvene blaginje, zato se poziva vse člane, da se vdeležijo svoje ve- selice. Ako kateri ne pride, bo kaznovan po društvenih pravilih, naj bo od blizu ali daleč. Zato ste vsi vabljeni, da se vdeležite brez izjeme. Pripeljite s seboj tudi svo- je prijatelje in znance, da se bo vsak kaj veselil in za mal denar kaj dobil, mogoče janca ali pa čiko in še kaj drugega. Preskrblje- no bo, da se bo lahko vsak naple- sal, naj bo stari ali pa mladi. Za dober prigrizek in osvežujočo pi- jaco bo skrbel za to izvoljeni od- bor. Na svidenje z. julija!

Lovrene Bizjak, zapisnikar.
(17-18-6)

†

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Potrjim sree naznanjam vsem znanecem in prijateljem, posebno pa sorodnikom, da nam je po dol- gi, leta trajajoči bolezni, končno izpran telesnih moči, zatisnil trudne oči in dne 9. maja za ved- no v Gospodu zaspal naš ljubljenski sin in brat

JOSEPH PERET.

Ranji je bil doma od Zatičine in v Ameriki je bil 19 let.

Tem potom izrekan srečno za- hvalo društvu sv. Janeza Krstni- ka št. 71 JSKJ, katerega član je bil, za krasni venec, katerega mu je položilo v zadnji pozdrav in mu preskrbelo dostojen pogreb. Istotako lepa hvala društvu Mac- cabees (Collinwood Branch) za krasni venec. Potem pa družinam Stare, Bradac, Prelogar (teta), Kavsek (strie) in pa Jarem (se- stra ranjkega) tudi za venec, ki so mu jih položili na grob v večni spomin. Najlepša hvala tudi Rev. Jos. Skurju za njih trud in delo, kakor tudi onim, ki so vozili brez- plačno na mirovdor. Končno pa še onim, ki so čuli pri njem in s tem težili meni grenke solze ob tej bridki uri težke preizkušnje.

Pokopali smo ga dne 12. maja na sv. Pavla pokopališču v Not- tingham. Priporočamo ga v molit- ev in blag spomin. Bog mu mir in pokoj daj, večna luč mu sveti naj!

Zalujoči ostali:

Ivana Peret, mati (vdova).

Ivana Jarem, sestra.

James Peret, brat.

Cleveland, O., 15. jun. 1921.

(2x 20&23-6)

VABILO

k prvemu velikemu pikniku, ka- terega priredi društvo "Ljubljans- ki Vrh" v Detroitu, Mich., v ne- deljo 26. junija na g. B. Travn- karjevi farmi, to je 11-Mile in Deyendre Road. Vstopnina je 25 centov. Torej, cenjeni rojaki in rojakinje, na plan v pripravljen naravo, kjer bo dosti pripriljene zabave in najboljših okrepčil. Za to vam jamči odbor. — Kažipot: Vzemite Stephenson karo, katero dobite na Woodward Ave. in 6-Mile Road; potem se peljite do 10½-Mile Road in tam vas bo čakal za to pripravljen avtomobil, kateri vas popelje na lice mesta. (2x 20&23-6)

Rad bi izvedel, kje se nahaja JO- ŽEF ZALAR. Doma je iz Gore- nje vasi pri Rakeku. Cenjene čitatelje vljudo prosim, ako kateri ve za njegove naslov, naj mi blagovoli; če pa on sam to čita, naj se mi nemudoma javi, saj lahko ve, zakaj. — Joseph Jančar, Box 236, Davis, W. Va. 20-21-6)

NAZNANILO IN PRIPOROČILO.

Naš stalni zastopnik Mr. JAN. KO PLEŠKO pobira naročeno za Glas Naroda na 6104 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio, in daje vsa druga pojasnila glede potovanja v stari kraj ali dobiti svojce od tam, glede denarnih pošiljav in sploh v vseh drugih zadevah. Ima v zalogi tudi knjigo Peter Zgaga. Rojakom ga toplo priporočamo. Upravništvo Glasa Naroda.

Dr. Koler

SLOVENSKI ZDRAVNIK
638 Penn Ave. Pittsburgh, Pa.

Dr. Koler je naj- starejši slovenski zdravnik. Specializirani v Pittsburghu, ima 24-letno prakso v zdravst- vju vseh možnih bolezni.

Konstruiranje kri- v sdravi s gra- fivnim 806, ki ga je izumel dr. prof. Krich. Če imate morda kakšno bolečino v kosteh, pridite in izstisti vam bom kri. Ne čakajte, ker ta bo- leznina nalezla.

Vse možne bolezni zdravim po o- btrajani metodi. Kakor hitro opazite da vam preneha zdravje, ne čakaj- te, temveč pridite in jaz vam ga bom spet povrnil.

Hypnotizem ali vodno kile zdravim v 10 urah in sicer brez operacije. Bolezni mehurja, ki povzročajo bo- lečino in krčev v hrstu in vseh tudi pri puščanju vode, zdravim s goto- vostjo.

Revmatizem, trganje, bolečine ok- tazine artritisa, skrofula in druge ko- žne bolezni, ki nastanejo valed vadi- ste krvi, zdravim v kratkem času in ni potrebno ležati.

Nekateri drugi zdravniki rabijo tol- mace, da vas razumejo. Jaz sam in v starega kraja zato vas lahko zdravim, ker vas razumem slovenski. Uradne ure: ob delavnikih od 9. do 5. Ob nedeljah od 9. do 5.

Frank Sakser State Bank

82 Cortlandt Street, New York

GENERALNO ZASTOPSTVO

Jadranske Banke

in vseh njenih podružnic.

Jugoslavija:

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Sarajevo, Split, Šibenik, Zagreb.

Italija:

Trst, Opatija, Zadar.

Nemška Avstrija:

Dunaj.

Izvršuje hitro in poceni denarna izplačila v Ju- slaviji, Italiji in Nemški Avstriji.

Izdaja čeke v kronah, lirah in dolarjih plačljive na vpogled pri Jadranski banki in vseh nje- nih podružnicah.

Prodaja parobrodne in železniške vožne listke na vse kraje in za vse črte.

SKRIVNOST ORCIVALA.

DETEKTIVSKI ROMAN.

Francoski spisatelj Emile Gaboriau. — Za G. N. priredil G. P.

16

(Nadaljevanje.)

Planta je tedaj pokleknil ter zrl dolgo in skrbno na tla. Detektiv je imel prav. Vstal je ves zmeden ter rekel po trenutku razmisleka:

— To me nekoliko moti. Vendar pa...

Obstal je, nepremično, kot v sanjah ter držal pri tem eno roko na čelu:

— Vse bo mogoče še pojasnjeno, — je zamrmral, dočim je v duhu iskal rešitev uganke, — in v takem slučaju bi bil čas, naznačen od ure, pravi.

Gospod Lekok ni mislil na to, da bi izpraševal svojega tovariša. Vedel je, da bi ne odgovoril, če iz ponosa ne.

— Ta zadeva sekire stavlja tudi meni uganke, — je rekel. — Mislim, da so ti morilec nemoteno delati. Stvar pa ni bila taka. Vidim, da s obili presenečenji in prekinjenji.

Planta je pozorno poslušal.

— Res, — je nadaljeval gospod Lekok počasi, — bi morali mi razdeliti vse te znake v dva razreda. Najti je sledove, katere se je pustilo v namenu, da se nas zvedo za nos, kot naprimer postelja, katero se je spravilo v nered. Tukaj pa se obotavljam. Ali je sled sekire resnična ali napačna, dobra ali slaba? Že sem mislil, da poznam značaj teh morilcev, a sedaj...

Prenehaj je. Gube na njegovem obrazu in stisnjene ustnice so kazale velik duševni napor.

— A sedaj? — je vprašal gospod Planta.

Ob tem vprašanju se je vzravnaval Lekok kot človek, katerega se prebudi iz spanja.

— Prosim vas odpuščanja, — je rekel. — Spozabil sem se, Imam slabo navado, da razmišljam na glas. Vsled tega sem tudi vedno za to, da delam vse. Moja negotovost, moje obotavljanje, moje omahovanje v domnevah, — vse to govori proti temu, da sem prebrisan detektiv, človeka, za katerega ni nobene take stvari kot je skrivnost.

Gospod Planta se je popustljivo nasmehnil.

— Jaz ne odprem ponavadi svojih ust, — je nadaljeval gospod Lekok, — dokler ni moj duh zadovoljen. Nato govorim odločno ter pravi: to je tako in ono tako. Danes pa nastopam brez vsakega zadržanja v družbi moža, ki ve, da se problema kot je ta ne reši pri prvega poskusa. Vsled tega tudi dovolim brez sramu, da se vidi moje obotavljanje. Ne morete vedno dospeti do resnice z enim skokom, temveč potem serij različnih kalkulacij in sklepov. Vidite, ravno sedaj se je moja logika izjalovila.

— Kako to?

— O, povsem enostavno. Mislim, da razumem lopove in sicer prav do dna sree. Spoznal pa sem le namišljene nasprotnike. Ali so bedaki ali pa strašno prekanjeni? To se sedaj vprašujem. Triki, katere so igrali s posteljo in uro, so mi po mojem mnenju dali mero in obseg njih inteligence in iznajdljivosti. Na ta način sem zadel po temnostnih sklepov na vse, kar so vzpizorili, da nas spravijo s sledu. Ni mi bilo treba drugega kot vzeti ravno nasprotje tega, kar je izgledalo na zunaj. Rekel sem si:

— Sekiro so našli v drugem nadstropju. Vsled tega so jo morilec odnesli tjakaj ter namenoma pozabili nanjo.

— Pustili so pet čas na mizi v obednici. Vsled tega jih je bilo več ali manj kot pet, a gotovo ne pet.

— Na mizi so bili ostanki večerje, in vsled tega niso niti jedli, niti pili.

— Truplo grofice je bilo na bregu reke. Vsled tega je bilo položeno tjakaj namenoma. Kos sukna se je našlo v roki žrtve. Vsled tega so ga tjakaj stivali morilec sami.

— Truplo madame de Tremorel je preklunjano od bodljajev z bodalcem in strašno spačeno. Vsled tega je bila ubita z enim samim sunkom...

— Bravo bravo, — je kričal Planta.

— Ej, ne še bravo, — je odvrnil gospod Lekok. — Tukaj se je moja nit odtrgala. Dospel sem do zvezi. Če bi bili moji sklepi pravilni, bi bila ta sekira položena zelo skrbno na tla.

— Še enkrat bravo, — je vzklil Planta, — kajti to se ne tiče naše splošne teorije. Jasnó je, ne, gotovo, da so nameravali morilec postopati kot pravite vi. Neki nepričakovani dogodek pa jih je prekinil.

— Mogoče. Mogoče je to res. Jaz pa vidim nekaj drugega...

— Kaj?

— Ničesar, vsaj za trenutek ne. Predvsem si moram ogledati obednico in vrt.

Šla sta takoj navzdol in Planta je pokazal na steklenice in čaše, katere je potisnil na stran. Detektiv je vzel čaše, drugo za drugo, jih držal v višini svojih oči proti luči ter motril vlažna mesta, ki so ostala na njih.

Nikdo ni pil iz teh čaš, — je rekel trdno.

— Kaj niti iz ene ne?

Detektiv je uprl svoje oko v tovariša ter rekel počasi:

— Niti iz ene ne.

Gospod Planta je pričel gibati z ustnicami, kot da bi hotel reči:

— Vi greste predaleč.

Detektiv se mu je nasmehnil, odprl vrata ter poklical:

— Franc!

Osební služabnik grofa se je takoj odzval klicu. Njegove oči so bile polne solza, kajti on je prav iz sree objokoval gospodarja.

— Čuj, kaj ti hočem reči, dečko moj, — je rekel gospod Lekok z detektivom lastno famijarnostjo. — Odgovorjaj mi odkrito in na kratko.

— To bom, gospod.

— Ali je bila navada na gradu, da so prinesli vino iz kleti predno so ga potrebovali?

— Ne, gospod. Pred vsakim obedom sem šel jaz sam ponj v klet.

— Potem ni bilo nikakih polnih steklenic v obednici?

— Nikdar.

— Nekaj vina pa je vendar včasih lahko ostalo v kredenci?

— Ne, Grof mi je dovolil, da ga odnesem služabnikom.

— In kam so djali prazne steklenice?

— Jaz sem jih postavil v to omaro v kotu in ko je jih je bilo gotovo število, sem jih odnesel v klet.

— Kedaj ste to storili zadnjikrat?

— O, — je razmišljal Franc, — menda pet ali šest dni nazaj.

— Dobro. Kakšne likerje je pil grof?

— Grof je komaj zavžil kak liker. Če mu je slučajno kedaj prišlo poželenje po čašici žganja, ga je vzel iz one omarice nad pečjo.

— Torej ni bilo nikakih vrčev za rum ali konjak v kredenci?

— Ne.

— Hvala vam. Lahko odidete.

Ko je Franc odhajal, ga je gospod Lekok noklical nazaj.

— Poglejte v predal ter ugotovite, če je pravo število praznih steklenic.

Sluga se je pokoril ter pogledal v predal.

— Niti ene ni notri.

— To je dobro, — je odvrnil gospod Lekok. — Sedaj pa pojdite zares.

Kakorhitro je zaprl Franc za seboj vrata, se je obrnil Lekok proti gospodu Planti ter ga vprašal:

— Kaj mislite sedaj?

— Da ste imeli popolnoma prav.

Detektiv je nato zaporedoma odhul vsako čašo in steklenico.

— Zopet dobro. Nadaljni dokaz za mojo domnevo.

— Kaj pa je?

— Na dnu teh čaš se ni nahajalo vino. Med vsemi praznimi steklenicami postavljenimi na dno predala, je bila ena, ki je vsebovala jesi in iz te steklenice so nalili v čaše to, o čemur so domnevali, da je vino.

Prijel je za čašo, jo pomolil gospod Planti pod nos ter rekel:

— Prepročajte se sami.

Nobenega dvoma ni moglo biti o tem. Jesi je bil dober in njegov duh močan. Lopovi so v svoji naglici pustili za seboj nepobiten dokaz svojega namena, da varajo oblasti. Čeprav so bili zmogni premeteni iznajdb, niso vendar poznali umetnosti, kako izvršiti jih dobro. Vse napake pa se je lahko pripisovalo njih naglici, povzročeni od ehga nepričakovanega dogodka. — Tla hiše, v kateri je bil ravno kar izvršen zločin, — je rekel neki slavni detektiv, — gore človeku pod nogami. Gospod Lekok je bil razjarjen, kot vsak pravi umetnik, vspricho nerodnega in smešnega dela kakšnega bedastega novineca.

— To so čisto navadni lopovi, gotovo sposobni, za za enkrat še ne znajo svoje obrti, ti lopovi.

Gospod Lekok je bil tako razjarjen, da je zavžil naenkrat štiri bonbone.

— Pojdimo, — je rekel oče Planta. — Ne smeja se jeziti. Ti ljudje so se brez dvoma zmotili v naslovu. Niso vedeli da morajo pri tem upoštevati bistroumnost človeka kot ste vi.

Gospod Lekok, kateremu je bila lastna nečimurnost vseh igralcev, se je čutil laskanim vsled tega komplimenta ter je le slabo prikril izraz veselja.

— Moramo biti popustljivi, — je nadaljeval Planta. — Razven-tga, — je rekel po trenutku obotavljanja ki je imel namen dati poseben povdarek njegovim besedam, — pa niste še videli vsega.

Nikdo ni mogel povedati, kedaj je igral gospod Lekek komedijo. Tega pogosto ni niti sam vedel. Ta veliki umetnik, popolnoma posevečen svoji umetnosti, se je uril v hlinjenju vseh čustev človeške duše, prav kot se je navadil nositi obleko vsake vrste. Bil je zelo ogorčen nad morilec ter gestikuliral kot v velikem razburjenju. Pri tem pa ni nikdar prenehaj opazovati gospoda Plantu in zadnje besede slednjega so ga napravile skrajno pozornim.

— Torej oglejmo si še zadnje, — je rekel.

Ko je sledil svojemu priletnemu tovarišu na vrt, se je zopet pogovarjal na tišem s svojo "ranjko".

— Vrag naj vzame ta stari kup skrivnosti. Ne morem preseneti tega trdovratnega človeka, to je jasno. Dal nam bo besedilo uganke, ko jo bomo uganili, a ne prej. Prav tako močan je kot jaz, moja dragica. Treba mu je le malo prakse. Le pogledj, — če je našel, kar je ušo nam, je moral imeti prejšnje informacije, za katere ja zne vem.

— Ničesar ni bilo v neredu na vrtu.

(Dalje prihodnjič.)

COLUMBIA
GRAMOFONE

VICTOR NAVINŠEK, 331 Greeve St., CONEMAUGH, PA.

OD \$35.50 — \$350.00
— VELIKA ZALOGA —
PLČO V VSEH JEK-
KIH BREZPLAČNO OB-
NIKE DOBITE PRI:
VICTOR NAVINŠEK, 331 Greeve St., CONEMAUGH, PA.

CENIK KNJIG

katere se dobi pri
Slovenic Publishing Co.
82 Cortlandt St. New York

Poučne knjige,	Ne v Ameriko,	
Hitri računar .65	Šesti del .15	
Nemški abecednik .35		
Nemško-angleški tolmač .60	Gledališke igre, .50	
Pravilo dostojnosti .30	Bevček Andrejček .50	
Slovensko-angleški slo- var, trdo v platno ve- zan 1.50	Zemljevidi, .15	
Slovensko-nemški slovar (Janežič Bartol) 4.00	Kranjske dežele .10	
Slovensko-nemški slo- varček 1.00	Zemljevid Evrope .30	
Zabavne iz rane druge knjige.	Velika stenska mapa Evrope 2.50	
Amerika in Amerikan- ci 5.00	Zemljevidi: New York, Ill., Kans., Colo., Mont. Pa., Minn., Wis., Wyo., W. Va., Alaska vsaki po .35	
Knjiga za lahkotne ljudi, spisal I. Cankar 1.75	Molitveniki, .50	
Pet tednov v zrakoplovu 2.00	Rajski Glasovi, .80	
Doli s orožjem .50	v platno ovezano .90	
Zbrani spisi Jakob Alčovec	v usnje vezano 1.80	
Kako sem se jas likal.	v kost vezano 1.70	
Prvi del 1.25		
Drugi del 1.25	Šveta Ura, .100	
Tretji del 1.00	v platno vezano 1.00	
Ljubljanske slike,	v usnje vezano 2.00	
Četrta in peti del 1.50	v kost vezano 1.80	

Opomba: Naročnikom je priložiti denarno vrednost, bodisi v gotovini, pošilni naknadnici ali pošilni zman-
kah. Poština je pri vseh cenah vračunajena.

Aforizmi.

Sree enkrat posušeno
zelenelo več ne bo.
Josip Stritar.

Sree je dečesko podobno vosku,
ki razne vtiske lahko v se prejema
in upogniti dá se brez preloma.
Anton Medved.

Sree je kot morje globoko,
ki večkrat se vzburja na val,
ki polno plitvin je peščenih,
prepolno pretečih je skal.
In kdor potopi se na dno mu,
mnog biser tam najde krasen;
a vidi i grozne pošasti,
mnog prizor tam vidi strašan.
Simon Gregorič.

Sree naj slika bo naba:
Enako v njem se lesketa
naj čednosti po sto in sto,
ki pravo je stvoril nebo.
Fr. S. Cimperman.

Sree nesrečnega je bolj nagnje-
no čustvu ljubezni nego srečnega.
Nesrečnega se sree naenkrat vna-
me zanjo in ljubi brez hinavšine.
Nezgoda je, koja sili k iskreni
ljubezni.
P. Pakjova.

Sree — dolžnostij drugi ne
spostuje
neg one, koje si samo osnuje;
zastonj je, pametno mu kdaj
veleti,
in ukleniti v to, kar ono noče,
naj zlepa se, naj s silo prizadeva,
doseči bo gotovo nemogoče;
a kadar glas ljubezni v njem
odmeva
in njene želje v njem vzbudí se,
vroče
poslušaj, dasi nikdo ne veleja.
Pavčina Pakjova.

Srečna mladost! Na svoje mo-
štvo se opira marsikatera in na
podlagi modroslovja se smeji mar-
sikaki navidezno nepremisljivi
stvarici. Slabi sodniki in še sla-
biji računarji — takovi modrecei.
Neomahljivi so le, dokler štejejo z
broji na papirju in rišejo z u-
metnim orodjem. A kadar je tre-
ba seči v globoke rove, v globino
lastnega sree, kadar se računji z
neznimi čuti in nenadno zbljeni-
mi, tedaj izgube glavo, vržejo o-
rodje od sebe in ne prašajo, kakov
bo sad, koliko izgube tiči v zač-
tem boju in koliko grenkih ur, o-
goljufanih želj v mali besedi:
skrivna ljubezen.
A. Koder.

Sreča! — Človek hrepění po
njej, trudi se za njo, da mu noge
krvave, da mu sape zmanjka, da
pade in obleži. To je življenje! O
nespamet in zaslepljenost! Kakor
nasajene glave premaganih v pri-
povedkah ne strašijo pogumnih
snuščev lepe kraljičine, da se
drug za drugim oslepljen drevi
v gotovo smrt, tako tudi človek
ne odneha in se ne ustavi v svo-
jem teku za srečo, dasi vidi po-
s padlimi posut.
Josip Stritar.

Sree skrivnostno je morje,
krijoče biserje krasne.
Simon Gregorič.

Sree trepeče samo v negotovo-
sti; nesreča sama na sebi ni nič
strašnega, a strašno je nemirno
pričakovanje in brezplodno upa-
nje...
Ivan Cankar.

Srečnost! Srečnost! Čim hušji je
boj, tem krasnejši venec zmage.
Dr. I. Vošnjak.

Ne odlašajte

ako nameravate naročiti vozni li-
stek iz stare domovine za Vašo
lružino, sorodnika ali prijatelja
Pišite za cene in druga potrebna
navedila na najstarejšo in skupe-
no slovensko bančno podjetje:
FRANK SAKSER STATE BANK
(potniki oddelk)
82 Cortlandt St. New York, N. Y.
(Advertisement)

Dospelo je novo
suho grozdje.

Muškatel zelo sladko debele ja-
gode, boksa 50 funtov .. \$2.—
Čipar grozdje največje in naj-
sladkejšo jagode, boksa 50 fun-
tov .. \$2.—
Malo črno grško grozdje, zelo
sladko, boksa 50 funtov \$7.—
Podjite 22. na račun vsake bokse
ki naročite in pošilni bomo takoj.
BALEKAN IMPORTING CO.
51-53 Cherry St., New York, N. Y.

KRETANJE PARNIKOV

KEDAJ PRIBLIŽNO ODPLUJEJO IZ NEW YORKA.

AMERICA	22. jun.	— Cherbourg	MAURETANIA	14. jul.	— Cherbourg
PARIS	25. jun.	— Havre	LA SAVOIE	14. jul.	— Havre
FINLAND	28. jun.	— Cherbourg	P. MATOIKKA	14. jul.	— Genoa
OLYMPIC	28. jun.	— Cherbourg	LAPLAND	16. jul.	— Cherbourg
COLUMBIA	30. jun.	— Trst	OLYMPIC	16. jul.	— Cherbourg
BERENGARIA	30. jun.	— Cherbourg	ARGENTINA	21. jul.	— Trst
POCAHONTAS	30. jun.	— Genoa	AMERICA	23. jul.	— Cherbourg
LAFAYETTE	2. jul.	— Havre	KROONLAND	23. jul.	— Cherbourg
ZEELAND	2. jul.	— Cherbourg	ROCHAMBEAU	23. jul.	— Havre
AQUITANIA	5. jul.	— Cherbourg	AQUITANIA	26. jul.	— Cherbourg
LA LORRAINE	6. jul.	— Havre	PARIS	27. jul.	— Havre
ADRIATIC	6. jul.	— Cherbourg	FINLAND	30. jul.	— Cherbourg
FRANCE	7. jul.	— Havre	WASHINGTON	30. jul.	— Cherbourg
PRES. WILSON	8. jul.	— Trst	ADRIATIC	31. avg.	— Cherbourg
FINLAND	9. jul.	— Cherbourg	BELVEDERE	11. avg.	— Trst
CRETIC	12. jul.	— Genoa	MAURETANIA	11. avg.	— Cherbourg
SAXONIA	14. jul.	— Cherbourg			

Glede cen za vozne listke in vse druge pojavnice, obrnite se na tvrdko
FRANK SAKSER STATE BANK 82 Cortlandt St., New York.

U.S. MAIL STEAMSHIP COMPANY

Direktna služba iz New Yorka in Bostona v Napoli in Gecovo.

Karte do Palermo in Mesine.

VELIKI PARNIK NA DVA VJAKA.

POCAHONTAS odpluje sredi julija

Cene za Napoli in Gecovo: Kabine \$150 naprej, 3. razred \$95 in \$5 voj. davka.

IZBORNA SLUŽBA — KRASNJE JEDROSTI.

Oddelek za potnike: 45 BROADWAY, NEW YORK.

Oddelek za prtljago: 120 BROADWAY, NEW YORK.

NAREDBA GENERAL.

JUGOSL. KONZULATA

Vsak bo lahko dobil potni list,
kdor ima dokaz, da je v resnici
jugoslovanski podarik.

Soglasno z zadnjim odlokom mi-
nistristva za zunanje zadeve bo
konzulat izdajal potne liste vsem
državljanom kraljevine Srbov,
Slovencev in Hrvatov, ki bodo
svojim prošnjam za potni list pri-
ložili tudi zadostne dokaze o ju-
goslovanskem državljanstvu.

Ko se bo konzulat prepričal, da
so predloženi dokumenti pristni
in zadostni, bo dobil prosilec pot-
ni list. V slučaju, da bi pa na-
stali kakšni pomisleki, bo izdan po-
tni list šele z dovoljenjem minist-
stva.

Ker je število prosilcev ogrom-
no in z vsakim dnem narašča, ni
konzulatu mogoče takoj opraviti
vsega dela, toda polagoma bodo
prišli vsi na vrsto. Nihče naj ne
kupi šifkarte prej, predno se oseb-
no ne zgleda na konzulatu ter do-
bi potni list.

V vsakem drugem slučaju ne bo
konzulat prevzel nobene odgovor-
nosti za čakanje v New Yorku,
iz čez ladja, za katero so vzeli
karto, odpluje brez njih.

V dokaz državljanstva je treba
predložiti: stari potni list, domov-
nico, vojaško knjižico, delavsko
knjižico, krstni list ali potrdilo
okrajnega sodišča v starem kra-
ju. Kdor tega nima, bo dobil po-
tni list šele s posebnim dovolje-
njem iz ministristva.

POZOR, SLOVENKE!

Vdovec brez otrok se želi sezna-
niti s slovenskim dekletom ali
vdovo brez otrok v srčno resne
ženitve v starosti od 30 do 45 let.
Tajnost zanjena. Ponudbe naj
se pošljejo pod šifro: "Ženin".
Slovenic Publ. Co., 6104 Saint
Clair Ave., Cleveland, Ohio.
(3x 20,22,24—6)

Iščem svojo sestrnico TONČKO
GLASIČ, ki je pred par meseci
prišla iz starega kraja in se ba-
je nahajje v Waukeganu, Ill. Če
kateri rojakov ve za njen na-
slov, prosim, da ga mi naznani,
ali naj se pa sama javi na na-
slov: Frances Zadnik (rojena
Delavec), 119 W. 111. Place,
Chicago, Ill. (18-24—6)

PREKLIC.

Tem potni listi prekliče vse, kar
sem govoril o svojih rojakih in ro-
jakinjah ter povem, da je vse laž.
Zato prosim, da mi oprostite. O-
nim pa, ki so mi kaj dobrega sto-
rili, se lepo zahvalim. — Louis
Lovko. (18-20—6)

NOVE COLUMBIA PLOSČE po 85c.

E4688) Mili svonek, petje	E4232) Drummers parade marš.
E4689) Narečje slovenske glave.	E4233) Miller daughter of the forest.
E4690) Na tujih tleh, petje.	E4234) Radecki marš, vojaška.
E4691) Ko bi moj ljubi vedel.	E4235) Oesterreich militär marš.
E4692) Še enkrat Te objamem.	E4236) 98 Regiment, marš.
E4693) Nedožnan obo, petje.	E4237) Grenadier marš, vojaška.
E4694) Huzumajsterica v tejastru.	E4238) Holzbauerbaum marš.
E4695) Špela pečenko jedla, šaljiva.	E4239) Hoch vom Dachtstein marš.
E4696) Špela in Micka iz Domžal.	E424